

Septemberip ulluginnerani Kilaarsarfimmi, Ameraliup kangerluata iluani 2013-imi. Katersugaasivimmi pisortap tullia Georg Nyegaard, NKA, Ilisimatusarfimmiut Københavnimiillu tikeraartut oqalugiartigai qallunaatsiaat pillugit, ukioq 1000-miit 1300-kkut qeqqata tungaanut Kalaallit Nunaanni najugaqartuusut.

Kilaarsarfik i den indre del af Ameralik-fjorden en smuk septemberdag 2013. Museumsinspektør Georg Nyegaard, NKA, forklarer gæsterne fra København og os fra Ilisimatusarfik om nordboerne, som rege-rede her fra år 1000 til midt i 1300-tallet.

Nuuk-København-Nuuk

Suleqatigiinneq pillugu, Ilisimatusarfik/Grønlands

Universitet, Nuuk, aamma Centre for Textile Research, København

Vivian Andersen, Múte B. Egede, Thorkild Kjærgaard, Frederik Larsen, Arnajaaq Lyng, Pipaluk Lyng, Magdalene Møller, Rasmus Møller, Nuka Silas Nathanielsen aammalu Michael Rasmussen. Inuiaat Piorsarsimassusaasalu Oqaluttuarisaanerit, Ilisimatusarfik/Grønlands Universitet.

redaktion@sermitsiaq.gl

sukkut oqaluttuarisaanermik ilisimatuut apeqqut atisanut inooriaatsimullu tunngasoq immikkut soqutiginnittunut – arnanut, suleqataasunut suliasatut isigisarsimavaat, illuatungaani »ilumootumik« oqaluttuarisaanermik ilisimatuut pingaaruteqarnerusut allaatigisarsimallugit: piniarneq, aallaaniarneq, nunalerineq, kunngit aammalu sorsunnerit. Ukulu tunngaviumik eqqarsartaasit suut pingaaruteqarnerusut, suullu pingaaruteqannginnerusut pillugit, ilisimatuut CTR-meersut pisinnaasartik naapertorlugi allannortissinnaallugu pisinnaapput. Ilisimatuullumi CTR-meersut, qanga ilisimasat itsarsuarnitsanik misissuinerit tunngasut aammalu allaatigisanit nalunaarutigut, ilaatigut uissuumminartumik uppernartumilli nutaamik nassuiaanikkut ersersippaat, amminik suliarinninneq, annoraaminernik sanaartuineq aamma atisanik saqqummersitsineq pisariaqarsimasoq pigisat annertunerpaartaat atorlugit suliaqarnikkut. Siusinnerusukut takuneqarusunneqartarsimangilaq arajutsineqartarsimallunilu. Taamaalilluni atisat atisalersoriaaserlu pillugit, nutaamik qitiusumik nuimasuumillu qangarsuaq

Centre of Textile Research (CTR), tassaavoq tunngaviumik ilisimatusarnermi misissuiffik qallunaat katersugaasivissuuta aammalu Københavns Universitetip ataani inissisimasoq. Ukiumi makkunani suliarineqartut tassaapput nutaaliaasumik ilisimatusarnikkut misissuinerit, ammit, annoraamerngit, atisat aammalu qangarsuarlu inuiaqatigiit pillugit. Siusinneru-

© Michael Rasmussen

Ilannutassiami allaaserinnittuusut Konsistoriegården-imi, Københavns Universitet. Saamimmiit talerpimmu inissisimapput: Nuka Nathanielsen, Pipaluk Lyng, Vivian Andersen, Frederik Larsen, Thorkild Kjærgaard, Múte B. Egede, Magdalene Møller, Arnajaaq Lyng, Michael Rasmussen kiisalu Rasmus Møller. Tunuani isaaviup silataani takuneqarsinnaavoq Frue Kirke. Atuaqatigut Anja Reimer, Ole Wich angalanermut peqataasinnaasimangillat.

Artiklens forfattere i Konsistoriegården, Københavns Universitet. Fra venstre mod højre: Nuka Silas Nathanielsen, Pipaluk Lyng, Vivian Andersen, Frederik Larsen, Thorkild Kjærgaard, Múte B. Egede, Magdalene Møller, Arnajaaq Lyng, Michael Rasmussen og Rasmus Møller. I baggrunden, uden for porten, lidt af Frue Kirke. – Anja Reimer og Ole Wich, som begge har fulgt kurset, kunne desværre ikke være med i København.

© Nuka Nathanielsen

CTR-ip inaasa ilaanni, Amagerfælledvej-imi. Tyski matematikeri aammalu annoraaminernik ilisimatoq Ellen Harlizius-Klück "Weaving and Mathematics" (ikaarteriaaseq matematikkilu) saqqummiuppa. Malinnaalluarniarsarivugut.

I CTRs lokaler på Amagerfælledvej. Den tyske matematiker og tekstilforsker Ellen Harlizius-Klück forelæser om "Weaving and Mathematics" (vævning og matematik). Vi følger med så godt vi kan.

inuiannik nassuiaasarneq nassuiaariaaserlu anguneqarluni. Pissaaneq meqqummi inissisimavoq, soorlu naalikkami aammalu aallaammi inissisimasoq.

CTR-ip ilisarnaataa tassaavoq, aallartinernimit humaniora-mut tunngasumik avissaarsimalluni ilisimatusarnikkut ingerlasuummat, siammasinnera sapigaqannginneralu siuarsakkanillu pinngortitamik ilisimatusaatitut tunngasunik ilisimatusarnikkut suleriaaseqarnera immikkullartuulluni. Misissueqqissaarnerit qangarsuarneersunik soorlu qajannarsaruminaatsumik akuitsoq strontium-imi annoraaminerni nassaassaasumi, aammalu qangarnitsanik qulaaajaanit DNA-mut tunngassutilinnik, inernerilerpaat ilaatigut centerip ilisimatuui maluginiarneqaleramik ilaatigut ungasissorsuarumiik soorlu Kina-miit. Inernerit ilagivaat ilisimatusarnikkut nersornaatit, ilisimatusarnikkut aningaasaliissutit miliunilikkuutaat atorluarneqartussat. Centre of Textile Research 2005-imi pilersinneqarnerminit anguniakkat kujammut avammullu sammitittuarimavaat. Kujammut eqqaasat tassaapput qanga itsarsuaq grækerit-myken-ske-mit kulturi aammalu assyrisk kulturi Akullersuup kangisissuani inissisimasuusut qitiusutut anguniakkatut inissisimasut. Avannamullu pigutta soqutigisat Kalaallit Nunaannut ilaatigullu Canadap avannarpasissuanut sammisuullutik. Piffissallu akutussusai takeqisut allanngorartissinnaanerit oqaluttuarisaanermik ilisimatuut nuannareqisaat, avannarpasissup isorartussusaata eqqaanartiinnanngilaq qanga Københavns Universitetip Kalaallit Nunaatalu qanimut atassuteqarnerat, kisianni aamma uagut Kalaallit Nunaanniit aammalu Canadap avannarpasissuaniit allanngorartunik atisanut tunngasunik atuakkiani allaatigisanik peqaratta, qangarsuaq ukiut tusindit kingumut paasissutissanik imalinnik. Tamatumani tikippagut atisat marluk nassaar-neqarsimasut asseqanngittut 1400-kkunni pisut Kalaallit Nunaanni: Qilakitsormiut,

ullumikkut Kalaallit Nunaata Katersugaasiviani inissisimasut, qarusunni marluusuni nassaarineqarput oktoberip qaammataagaa 1972-mi, Qilakitsumi nunaqarfiup qimanneqareersup Uummannap eqqaani, qatannutigiinnit Hans aamma Jokum Grønvold-ikkunni. Aammalu katersugaatit allat nunarsuup sinneranit tusaamaneqartut ilagaat qallunaatsiaat atisaat. 1920-kkunni assaaneqarpoq itsarnisarsiuunit qallunaat katersugaasivissuanit, Københavniit aggersunit. Kingornagullu assaaneq alla kalaallinik aqutsisoqartoq 1990-kkunni naammassineqarpoq, tamatumuunakkut annertunerusunik atortoqarnikkut. Assa-nerlu Ameraliup kangerluata qinnguani pivoq, taaneqarluni »Gården Under Sandet« (GUS). GUS-ip assaanerani assigiinnitsunik nassaartoqarpoq, ilaatigut siullermeersumik ilivitsumik atisamik ikaartitikkamik, ukiut akullernit pisumik nassaartoqarluni. Ullumikkumut allaat nalorninartumik qularnartumillu ikonografiskimik eqqarsarnikkut ukiuni akullerni ikaartitikkat qanoq isikkoqarneri takorluugarineqaannarsimapput. Tassangaannarli itsarnitsanik oqalua-saarutitut takunnissinnaasoqalerpoq.

Kalaallit Nunaat ilisimatuunit aningaasateqarlummiit Centre for Textile Research-imiit 2005-imiilli tikinneqartarpoq, saniatigullu suleqatigiinneq pivoq CTR-ip, Kalaallit Nunaanni katersugaasiviit aammalu Ilisimatusarfip iluani. Kissaateqarnerlu CTR-ip Ilisimatusarfip iluani siammasissumik itisunerusumillu suleqatigiissinnaanerannut, anigorneqarsinnaanngitsumik aningaasatigut ajornakusoortumik eqqorneqarpoq. Ilami suleqatigiinneq aamma ilaatigut kalaallit ilisimatusartut ilaatinneqarnissaanik imaqarpoq, Københavniullu CTR-ip qullersaqarfianut tike-raarnissaq takorluugaalluni. Ukioq mannali tukkortuumit aningaasat atorneqartussatut akuersissutit Dudo og Povl Brandt Fond-imit tunissutigineqarput, aqqutissuisuullutillu Ilisimatusarfip aammalu CTR-ip pilersaar-

siorsinnaeranut ingerlatsinnaeranulu ataatsimut kalaallit-qallunaat ilinniartinernerannik naammassisaqarsinnaanissamut. Ilisimatusarfimmi immikkoortortaqarfik Inuiaat Piorsarsimassusaalu Oqaluttuariisaaneratik taaneqartumi ilisimatuunngoriat peqataapput atuartsissummi qallunaatut »Skind og tekstiler, dragt og samfund før år 1500 i Arktis med særlig henblik på Grønland«-imik taaneqartumi. Ilinniartinneqarneq ilisimatuunut assigiinngitsunut pulaarnernik imaqarpoq, Københavnimi ilinniartut Nuummumut tikeraarsimasut tikeraarneqassallutik, tamatumuunakkut Nuummumut Københavnimut. Aammalu ataatsimut atuakkanik najoqqutassianik toqqartuineq ilaatigullu ilisimatusarnik atortussanik allanik katersinerit soorlu videokkut saqqummiinerit ingerlanneqarlutik. Ilisimatusarfiup iluata kodesystemiani ilinniartinneqarneq taaguuserneqarpoq »Emnefag A«, 20 ECTS-pointinillu naleqarluni, imaappoq ukiut marluk kandidatimut ilinniarnernup tallimararterutaa angunegassalluni. Ilinniartinneqarneq qaammatit tallimat tikillugit siviussuseqarpoq, akunnerpassuarnillu ilinniakkerinermik aamma sassaalliteqarluni. Ilinniarneq aallartippoq septemberip aallaqqaataani 2013, naammassissallunilu januarimi 2014-mi sapaatit akunneri pingasunik siviussuseqartumik misilitsissummik naggasiinikkut.

Københavnimi Nuummumut tikeraartoqarneq septemberip qaammataagaa pivoq, ilisimatuut ilisimatusartullu ataasiakkaat CTR-imeersut tikilluaqqagut. Sapaatip akunnera sakkortuumik siunertarsaqarpoq oqalugianernik, ilisimatusarnermi paasinaaqatigiinnermik, takutitsinermillu imaqarluni, aammalumi annoraaminernik qalipaasersuisoqarpoq kalaallit naasuutaannik qalipaatinngortitsisumik tassani franski professori Dominique Cardon kajuminnilluarluni aqutsisuulluni. Ullu alla Ameraliup kangerluanut angalaneq ingerlanneqarpoq, Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfiata pisortaat Georg Nyegaard aamma Pauline K. Knudsen qanga qallunaatsiaqarfiusimasut aammalu ukiut akullerni savaateqarfiusimasut oqaluttuaraat. Qanga qallunaatsiaat najugaqarfigisimasaat annertoq – CTR-imi ilisimatuut isumaat malillugu – allanngoratumik aammalu atortorissaaruterissumik annoraaminernik sanaartorfusimavoq, europamiut naligalugit kusanasaakkanik.

Ingasalaartumik ilisimatusarnermut tunngasunik sammisaqareerluta, sapaatip akunneri eqqissisimanerusut tulluuttut ingerlappagut, atuagassat itisilerlugit samminerisigut.

Københavnimut tikeraarneq pivoq oktoberip 31-ianiit novemberip 7-ia tungaanut. Sapaatip akunnera ulapaarfiuvoq pissarsiaqarfiulluarlunilu, taamaallluta qallunaat illoqarfiisa pingaarnersaat inussiarnerneppaaffia tikilluaqqusilluarneralu misigalutigu. Siunertarsaq assigiinngitsorpasuarnik imaqarpoq, ilaatigut katersugaasivinnik assigiinngitsorpasuarnik alakkarerinerit pippit, saniatigullu oqalugiarnert, saqqummiinerit aammalu CTR-imi takorniarneq ilaatigut pinngortitamik ilisimatusaatitut laboratoriemik alakkarerinerit misigineqarlutik.

Qallunaat katersugaasivissuata angalanerup ilaani ulloq tamaat atorparput, katersugaasivinnilu pisortat arlaqartut katersugaasiviup issittoq pillugu aammalu kalaallit atisaannik katersukkat annertuut pillugit oqaluttuarlutillu takutitsippit. Ikinngutitta Ulla Mannering CTR-mi pisortaanerup tullersortaa aamma ilaasut ilagaat. Vikingit pillugit saqqummersitaq annertungaaqisoq qiimmannartumik immikkut ittumik qimerloortinneqarpoq takutitsissutiginerarlunilu, maannakkummi aamma ullutsinni saqqummersitaq inuit tusintilikkaat ornigarluarpaat soqutigilluarlugulu. Vikingillu saqqummersinneqartut tassaapput Kalaallit Nunaanni qallunaatsiaat siuaasaat. Allamut saalaarnissamut aamma piffissaqarluarpugut, qallunaat katersugaasivissuata immikkut Kalaallit Nunaannut allaffeqarfia, taaneqartumut SILA. Maanilu kaffimik kaaginillu pillerfigineqarpugut, pisariaqartillu-akkatsinnillu issiavimmumt ingisinneqarluta. Taamaalisorlu Bjarne Grønnow, H.C. Gulløv aammalu Einar Lund Jensen allaffeqarfik pillugu oqaaseqarput. Ulluinnarni suliffik kisimi immikkut Kalaallit Nunaata oqaluttuarisaaneranut itsarnisarsiornermullu tunngassutilinnut ilisimasalinnut suliffiunngilaq, kisianni aamma titartaasartup Nuka K. Godtfredsenip, titartakkanik oqaluttuarunik Kalaallit Nunaata oqaluttuassartaa pillugu torrallataaqisunik marlunnik maanamut saqqummersitsisimasup, suliffigaa. Nukap alutornarluartumik peqqissaarusamillu, SILA-mi suleqatit peqatigalugit, tartaagai pulaarnitsinni misigisatta ilagivaat. Eqqumiitsulianik katersugaasivik Louisiana Humlebækimiittoq arfininngornikkut pulaarparput, taannalu Københavnip avannaatungaani inissisimavoq. Tassani saqqummersitarsuaq ARKTIS takusatta ilagivaat. Allaangilarlu igalaanut sungiusimasanut silammut isigiinnarluni, naak saqqummersitaq europamiusut isiginnittaaseqaraluartoq. Sapaatikullu katersugaasivimmumt allamut Roskilde-miittumut takorniarparput,

Anne Lisbeth Schmidt, aserutsaaliuisartoq, katersugaasivimmi pisortaq CTR-imilu ilisimatoq. Tulluusimaarluni qallunaat katersugaasivissuani eskimuumt atisaat arlalissuit saqqummiuppai.

En stolt Anne Lisbeth Schmidt, konservator, museumsinspektør og forsker ved CTR, fremviser én af Nationalmuseets mange tusinde eskimoiske dragter.

© Armajaq Lyngø

tassalu Vikingskibsmuseet. Tassani ikaarterisup Anna Nørgaardip takutippaa qanoq qanga ukiuni akullerni ikaarteriaaseq isikkoqarnerisooq, unalu ikaarteriaaseq assilineqarpoq 1990-kkunni Gården Under Sandet-imi nassaat ilaannit. Assersuutitsialaarvorlu qanga piviusut tunngavigalugit katersugaasivinni pinngortitseqqisarnernik sulianik, assut soqutiginarpoq ilikkagaqararlunilu. Nalorninangvivipooq Anna Nørgaardip immikkuullarissumik saqqummiinera najuuffigereerlugu, annoraaminernik sanaartuineq piffissarujussuaq atorlugu ingerlanneqartarsimasooq, ukiunilu akullerni inuiaat atortussiaannik inuiaqatigiillu iluanni soqutiginninnermik takorluukkaniit pisariaqartitsinerulluni: uppernarsaqqippagullu CTR-mi ilisimatuunut tusartuakkagut.

Københavnimut tikeraarnermut siunertat tassaapput CTR-i, ammit aammalu anno-raamerngit ukioq 1500 sioqqullugu atugasimasut paasisaqarfiginissaat. Allamulli sangulaarnerit arlaqartut pippit. Kalaallit Nunaata Sinniisoqarfiani, Københavnimiittummi sinniisoqarfiup ningiuanit tigulluarneqarpugut, Tove Søvendahl Gantimit Christianshavnimi taaneqartumi Nordatlantens Brygge. »Udvalget for samfundsgavnlig udnyttelse af Grønlands naturressourcer«, ataatsimut qallunaat kalaallillu ilisimatusarfiup Københavns Universitetillu isumalioqatigiissitaata takorusulluta erseqqissarpaa. Taamaalllulalu ilisimatusarfitoqqamut Frue Pladsimut pulaarpagut. Maanilu siamasissumik pikkunartumik, annertuumik suliaqarnermut Inatsisip pinngortitamut nunamullu kingunissai oqallisigineqarput.

Kiisami ulloq kingulleq Statens Naturhistoriske Museum-i pulaarfigarput, tamaani Københavns Universitetimi tusaamaneqarlartut Kalaallit Nunaat pillugu immikkut ilisimasallit, Minik Rosing, Morten

Meldgaard, Kurt H. Kjær aamma Reinhard Møbjerg Kristensen piareersarsimapput saqqummiinissaminnut pinngortitamik ilisimatusaatitut København Universitetip Kalaallit Nunaatalu imminnut atassuteqarnerat pillugu. Sammisaaq ilaatigut pulaarfinni allani arlaleriarluni naammatoorneqartareerpoq. Naggataarnersiorluta nereqatigiinnerput qallunaat neriniartarfianni tusaamaneqarlartummi Café Lindevangimi Frederiksbergimiittummi pivoq. Sapaatip akunnerata ingerlanerani misigisimasagut eqqartorpagut nuannimik akullugu. Ullup tullia qasulluta timmisartumut ikivugut, Kalaallit Nunaannullu angerlarluta.

Suullu pissarsiarineqarpat angalanermi? Namminerisamik pissarsiat tassaapput assigiinngissitaartumik ilinniartitaaneq, angalanerpassuarnik imalik, inuillu Københavnimi Kalaallit Nunaannilu naapitarpasuit nutaat. Januarimullu neriuginartumik immikkut torrallataasunik misilitsinnermi allaaserisat tunniunneqarumarlutik. Annertunerusumik isigissagaanni CTR-imik suleqateqarneq kalaallinut ilisimatusartunut toqqaannartumik qiimmaallaataasumillu qallunaat nunaanni, oqarluaannaraanni Europami ilisimatusartummi piffit siuttut ilaanni, naapitaqarnermik sassaalliteqarpoq. Angalanerullu sunniutai piffissap ingerlanerata takutikkumaarpai qanorpiq inerneqarumaartut.

Københavnimut angalaneq oktoberip naanerani novemberillu aallartinnerani taamatuttaarlu Ameraliup kangerluanut septemberimi angalaarneq pisinnaasimapput Dudo og Povl Brandts Fondip aningaasaliinerasigut, taamaattumillu kissalaartumik qujassuteqarfigaagut. Studiechefilu Ilisimatusarfimmeersoq, Hanne Søgaard qutsavigarput ikiuneranut tapersersuineranullu.

© Armajaq Lyngø og Magdalene Møller

Københavns Universitetip ataanii inissisimasup Centre for Geogenetics pulaarnerani Luise Ørsted Brandt CTR-imiit, DNA-t ammini annoraaminernilu inissisimasut pillugit oqaluttuarpoq.

På Københavns Universitets Centre for Geogenetics. Luise Ørsted Brandt fra CTR forklarer om arbejdet med gamle DNA-spor på skind og tekstiler.

Minik Rosingip nunarsuup affaa avannarleq pillugu oqalugiapoq. Sallersaavoq Vivian Andersen. Minik Rosing fortæller om den nordlige halvkugle. På forreste række Vivian Andersen.

© Arnajaaq Lyng og Magdalene Møller

Nuka K. Godtfredsenip qallunaat katersugaasivissuani sullivia, Københavnimi. Ikkami takune-qarsinnaapput ilaatigut atuakkiami saqqummertussami titartakkat nutaajunerusut aammalu nutaanginnerusut. Atuakkiaq qanga Kalaallit Nunaata oqaluttuassartaanik imaqtussaq. Tusarnaartut ilaanni nikorfavoq talluni tigullugu, professori H.C. Gulløv.

Nuka K. Godtfredsen i sit atelier på Nationalmuseet i København. På væggene tegninger og udkast fra tidligere og kommende hæfter af hans store værk om Grønlands historie fra tidernes morgen til i dag. Blandt tilhørerne, med hånden under hagen, professor H.C. Gulløv.

Nuuk-København-Nuuk

Om et transatlantisk samarbejde mellem Ilisimatusarfik/Grønlands Universitet, Nuuk, og Centre for Textile Research, København

Vivian Andersen, Múte B. Egede, Thorkild Kjærgaard, Frederik Larsen, Arnajaaq Lyng, Pipaluk Lyng, Magdalene Møller, Rasmus Møller, Nuka Silas Nathanielsen og Michael Rasmussen, alle fra Afdeling for Kultur- og Samfundshistorie, Ilisimatusarfik/Grønlands Universitet

redaktion@sermitsiaq.gl

Ved Centre of Textile Research (CTR), som er et såkaldt grundforskningscenter under Københavns Universitet og Nationalmuseet, udføres der i disse år banebrydende forskning om skind, tekstiler, dragt og samfund i ældre tid. Tidligere har historikere behandlet spørgsmål om dragt og mode som noget, særligt interesserede – gerne kvindelige – kolleger kunne tage sig af, mens »rigtige« historikere skrev om det, som virkelig betød noget: fangst, jagt, landbrug, konger og krige. Disse grundforestillinger om, hvad der er vigtigt, og hvad der ikke er vigtigt, har forskerne ved CTR formået at rokke ved. De har, blandt andet ved overraskende og overbevisende nyfortolkninger af velkendte arkæologiske og skriftlige vidnesbyrd, påvist, at bearbejdning af skind, tekstilproduktion og dragtfremstilling lagde beslag på betydelig større del af de gamle samfunds samlede ressourcer, end man tidligere har kunnet eller villet se, og har dermed givet dragt og beklædning en ny, mere central og mere fremskudt plads i tolkningen af fortidens verdener. Magten sidder i synålen lige så meget som den sidder i fangstspyddet og i geværløbet.

Et træk ved CTR, som fra første færd har adskilt det fra de fleste andre humanistiske forskningsinstitutioner, er den udstrakte og uimponerede anvendelse af avancerede, naturvidenskabelige forskningsmetoder.

Med analyser af det svært nedbrydelige grundstof strontium i tekstiler fra fjerne tider og afdækning af gamle DNA-spor har centrets forskere skabt resultater, der har vakt opmærksomhed så langt borte som i Kina, og fået forskningspriser og forskningsbevillinger i millionklassen til at regne ned fra nær og fjern.

Helt tilbage fra grundlæggelsen i 2005 har Centre of Textile Research haft blikket rettet både mod syd og mod nord. Mod syd er det de gamle før-klassiske græsk-mykeniske og assyriske kulturer i det østlige hjørne af Middelhavet, der har stået i centrum, i nord har interessen samlet sig om Grønland og til en vis grad det nordlige Canada. Den nordlige dimension afspejler ikke bare den gamle, tætte forbindelse mellem Københavns Universitet og Grønland, men også, at vi fra Grønland og det nordlige Canada råder over et varieret dragtmateriale, som strækker sig tusindvis af år tilbage i tiden, hvad der gør det muligt at trække de lange tidslinjer, som historikere elsker. Hertil kommer to helt enestående dragtfund, begge fra 1400-tallets Grønland: Qilakitsoq-mumierne, i dag på Grønlands Nationalmuseum, som blev fundet en oktoberdag 1972 i to klippehuler tæt ved den forladte boplads Qilakitsoq i Ummannaq-distriktet af brødrene Hans og Jokum Grønvold, og den store samling af verdensberømte nordbodrager, som i 1920'erne blev udgravet af arkæologer fra Nationalmuseet i København, senere, i 1990'erne, kompletteret med det omfattende materiale, der fremkom under den grønlandske ledede udgravning af »Gården Under Sandet« (GUS) i bunden af Ameralikfjorden. I GUS fandt man blandt meget andet for første gang nogensinde en hel væv fra middelalderen. Indtil da havde man kun haft tågede og temmelig usikre, ikonografisk baserede forestillinger om, hvordan en middelalderlig væv så ud, nu fik man pludselig syn for sagn.

Der har siden 2005 i flere omgange været forskere fra det velbeslåede Centre for Textile Research i Grønland, ligesom der har været et løbende samarbejde mellem CTR og grønlandske museer og Ilisimatusarfik/Grønlands Universitet. Men gentagne

ønsker om et bredere og mere dybtgående samarbejde mellem CTR og Ilisimatusarfik, som også inddrog grønlandske studerende og besøg fra Grønland på CTR i København, har stødt på uoverstigelige økonomiske vanskeligheder – indtil i år, hvor en generøs bevilling fra Dudo og Povl Brandts Fond skabte de økonomiske rammer for, at Ilisimatusarfik og CTR kunne planlægge og gennemføre et fælles grønlandsk-dansk kursusforløb for studerende på kandidatniveau fra Ilisimatusarfiks Afdeling for Kultur- og Samfundshistorie om »Skind og tekstiler, dragt og samfund før år 1500 i Arktis med særlig henblik på Grønland.« Kurset skulle indbefatte besøg af forskere og viderekomne studerende fra København i Nuuk og genbesøg fra Nuuk i København, samt et undervisningsforløb baseret på fælles udarbejdede litteraturlister og andet videnskabeligt materiale, blandt andet videotapede forelæsninger. I Ilisimatusarfiks interne kodesystem fik kurset betegnelsen »Emnefag A« og blev sat til 20 ECTS-point, svarende til cirka en femtedel af det toårige kandidatstudium efter bachelorgraden. Et emnefag fordrer mange timers ugentligt arbejde og tager cirka fem måneder, i dette tilfælde fra semesterstart 1. september 2013 til januar 2014, hvor der sluttes med en

treugers skriftlig eksamensopgave.

Besøget fra København fandt sted i september, hvor vi modtog en større gruppe forskere og enkelte viderekomne studerende fra CTR, som blev en uge og gennemførte et intensivt program med forelæsninger, forskningsseminarer, demonstrationer og forsøg med indfarvning af tekstiler med grønlandske plantefarver, det sidste under den energiske franske professor Dominique Cardons entusiastiske ledelse – samt en daglang ekskursion ind i Ameralikfjorden, hvor vi under kyndig vejledning af museumsinspektørerne Georg Nyegaard og Pauline Kleinschmidt Knudsen fra Grønlands Nationalmuseum besøgte nogle af de gamle nordboområder, hvor der i middelalderen har været et omfattende færehold og en stor lokal og – efter CTR-forskernes mening – varieret og avanceret tekstilproduktion, fuldt på højde med hvad fandtes i den europæiske verden.

Efter dette næsten overvældende faglige bombardement fulgte nogle mere rolige uger, hvor vi gik i dybden med forskellige sider af stoffet.

Genbesøget i København fandt sted fra den 31. oktober til den 7. november. Det blev en travl, men udbytterig uge, hvor vi oplevede den danske hovedstad fra dens

© Michael Nielsen

9. Minik Rosingip aamma Morten Meldgaardip (tununnngasoq) ilisimatusartut Nuka Nathanielsen aamma Múte B. Egede oqaloqatigilluarpaat.

Minik Rosing og (med ryggen til) Morten Meldgaard i dyb samtale med Nuka Nathanielsen og Múte B. Egede.

© Nuka Nathanielsen

venligste og mest gæstfrie side. Programmet omfattede – foruden forelæsninger, seminarer og forevisninger på CTR og de naturvidenskabelige laboratorier, som CTR arbejder sammen med – en række museumsbesøg. På Nationalmuseet, hvor vi tilbragte en hel dag, fik vi af husets museumsinspektører, blandt andre Ulla Mannering, der tillige er souschef på CTR, forevist museets omfattende arktiske og grønlandske dragtsamlinger ligesom vi fik en inspirerende særvisning ved kurator Peter Pentz i den store udstilling om vikingerne, de grønlandske nordboeres forfædre, der for øjeblikket trækker titusinder af besøgende til museet. En afstikker til SILA, Nationalmuseets særlige grønlandssekretariat, blev der også tid til. Her blev vi trakteret med kaffe og kage og en tiltrængt stol at sidde i, mens Bjarne Grønnow, H.C. Gulløv og Einar Lund Jensen fortalte om sekretariatet, der er arbejdsplads ikke blot for specialister i Grønlands historie og arkæologi, men også for tegneren Nuka K. Godtfredsen, manden bag den fænomenele tegneserie om Grønlands historie, hvoraf der foreløbig er udkommet to hæfter. Det var en fascinerende oplevelse at besøge Nukas atelier og se, med hvilken omhu ned i mindste detalje han – i samarbejde med kollegerne på SILA – udfærdiger sine tegninger.

På kunstmuseet Louisiana i Humlebæk nord for København, som vi besøgte om lørdagen, så vi den store, også her i avisen omtalte ARKTIS-udstilling. Det var lidt som at kikke ind ad egne vinduer med kuldkære europæiske øjne. Søndagen brugte vi til et andet museumsbesøg uden for København, nemlig Vikingskibsmuseet i Roskilde, hvor væreren Anna Nørgård demonstrerede brugen af en middelalderlig væv kopieret efter den, som i 1990'erne blev fundet på Gården under Sandet. Et interessant og lærerigt eksempel på museal reenactment, genskabelse af den fortidige virkelighed: Ingen var efter at have overværet Anna Nørgaards suveræne demonstration i tvivl om, at fremstilling af tekstiler i middelalderen var en umådelig tidskrævende proces, som lagde beslag på en langt større del af det middelalderlige samfunds ressourcer og sociale opmærksomhed, end man sædvanligvis har forestillet sig; en bekræftelse af, hvad vi igen og igen har hørt fra forskerne på Centre for Textile Research.

Den røde tråd for besøget i København var skind, tekstiler og dragter før år 1500. Men enkelte svinkeærinder blev det til. Med stor venlighed blev vi på Nordatlantens Brygge modtaget af Københavns Universitets Afdeling for Eskimologi, af Arktisk Institut og af chefen for Grønlands Repræsentation i Danmark, Tove Søvn Dahl Gant. »Udvalget for samfundsgavnlig udnyttelse af

Grønlands naturressourcer,« en fælles kommission under Ilisimatusarfik og Københavns Universitet, som havde givet udtryk for gerne at ville se os, besøgte vi inde i den gamle universitetsfirkant ved Frue Plads. Her udspandt der sig over højt smørbrød en ivrig diskussion om de landskabsmæssige konsekvenser af de grønlandske storskala-projekter. Endelig besøgte vi på den sidste dag Statens Naturhistoriske Museum, hvor fire af Københavns Universitets kendteste grønlandseksperter, professorerne Minik Rosing, Morten Meldgaard, Kurt H. Kjær og Reinhard Møbjerg Kristensen havde tilrettelagt et tæt program om de naturvidenskabelige forbindelser mellem Københavns Universitet og Grønland – et felt, som også de foregående dage var blevet berørt adskillige gange. Afslutningsmiddagen blev holdt på Café Lindevang på Frederiksberg, kendt for sit klassiske danske køkken. Her genså vi under hyggelige og uformelle former de fleste af dem, vi havde mødt i løbet af ugen. Tidligt næste morgen sad vi trætte og udkørte i flyveren hjemover til Grønland.

Og hvad er der så kommet ud af det hele? Det umiddelbare udbytte er et afvekslende kursusforløb med mange rejser og mange nye ansigter, både i Grønland og i København og – til januar – forhåbentlig nogle ekstra gode eksamensopgaver. Set under en bredere synsvinkel har samarbejdet med CTR bragt en gruppe viderekomne grønlandske studenter i direkte og ufiltreret kontakt med et af Danmarks for ikke at sige et af Europas ledende forskningsmiljøer. Virkningerne af dette kan og vil i sagens natur først vise sig hen ad vejen.

Rejsen til København i slutningen af oktober og begyndelsen af november såvel som turen ind i Ameralik-fjorden i september var kun mulig takket være en rundhåndet bevilgning fra Dudo og Povl Brandts Fond, som vi hermed overbringer vores varmeste tak. Tak også til studiechef Hanne Søgaard, Ilisimatusarfik, for hjælp og bistand.

© Arnejaq Lyng og Magdalene Møller

Annoraaminermik eqqumiitsuliaq 1360-kkunniit pisoq. Dronning Margrete I-p katissutaa assiliaq kuultimik eqqumiitsuliaq, Roskilde domkirke-mi. Tekstilkunst fra 1360'erne. Dronning Margrete Is brudekjole i guldbrokkade. Kopi i Roskilde domkirke.

Reinhard Møbjerg Kristensenip Zoologisk Museumip issittumi uumasut pillugit saqqummersitaq oqaluttuaraa.

Reinhard Møbjerg Kristensen viser rundt i Zoologisk Museums store udstilling om den arktiske dyreverden.

© Arnejaq Lyng og Magdalene Møller

Zoologisk Museumip toqqorsiviani nannut niaquisa saarni ikinngiqisut illitsivimmi takuneqarsinnaapput.

Hylde efter hylde med hundredvis af isbjørnekranier i et hjørne af Zoologisk Museums stopfyldte magasiner.

© Nuka Nathanielsen